Dolnośląski Konkurs GEOGRAFICZNY *zDolny Ślązak* **dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2023/2024**		**ETAP SZKOLNY** **26 października 2023 r.** **godz. 10.00** czas trwania 45 minut
Kuratorium Oświaty we Wrocławiu		

Uczestnik konkursu (wpisz czytelnie, drukowanymi literami)

Nazwisko	Imię

Szkoła	Klasa

INSTRUKCJA

1. **Pisz wyraźnie czarnym lub niebieskim długopisem, nie używaj korektora.**
2. **W zadaniach zamkniętych z odpowiedziami do wyboru zakreśl znakiem X właściwą odpowiedź. W razie pomyłki otocz błędnie zaznaczoną odpowiedź kółkiem i jeszcze raz zaznacz odpowiedź poprawną.**
3. **Odpowiedzi w pozostałych zadaniach wpisz w wyznaczonych miejscach arkusza.**
4. **Pamiętaj, że pracujesz samodzielnie. Nie możesz korzystać z żadnych pomocy - tablic, map, słowników, leksykonów, telefonów komórkowych, kalkulatorów itp. Potrzebne informacje zawarte są w treści zadań.**
5. **Poza arkuszem nie możesz używać innych kartek.**
6. **Przy każdym zadaniu zapisano możliwą do zdobycia liczbę punktów.**
7. **Maksymalna liczba punktów do zdobycia wynosi 30.**

Powodzenia!

Suma zdobytych punktów _____

Podpis sprawdzającego _____

1. Wybierz skalę liczbową, której odpowiednikiem jest skala mianowana 1 cm – 2,75 km. (0-1)

A. 1:2750
B. 1:275 000
C. 1:27 500 000
D. 1:275 000 000

2. Wskaż wiersz, w którym skale uszeregowano w kolejności od największej do najmniejszej. (0-1)

A. 1:500 000, 1:50 000, 1 cm – 50 m
B. 1 cm – 2 km, 1 cm – 200 m, 1 cm – 20 m
C. 1:30 000, 1 cm – 400 m, 1:50 000
D. 1:1 000 000, 1:100 000, 1:10 000

3. Wiedząc, że lustro wody w Morskim Oku położone jest średnio na wysokości 1395 m n.p.m., określ wysokość względną między poziomem tafli wody w tym jeziorze a najwyższym szczytem Polski (z dokładnością do 1 metra). (0-1)

A. 1105 m
B. 2500 m n.p.m.
C. 1105 m n.p.m.
D. 1395 m

4. Zaznacz to ciało niebieskie, które znajduje się najbliżej Ziemi. (0-1)

A. Wenus
B. Mars
C. Księżyc
D. Słońce

5. Podkreśl wszystkie kontynenty, przez których terytorium nie przebiega południk 0°. (0-1)

Afryka / Europa / Australia / Antarktyda / Ameryka Południowa / Ameryka Północna / Azja

6. Wskaż poprawne współrzędne geograficzne Wrocławia. (0-1)

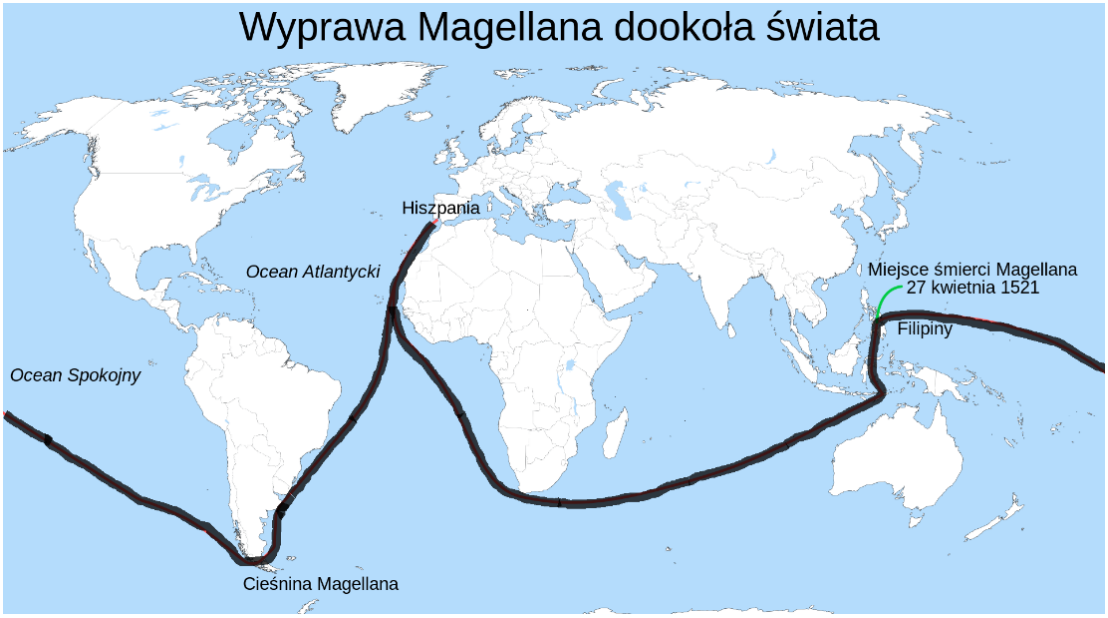
A. 51°N, 17°W
B. 51°N, 17°E
C. 17°N, 51°E
D. 51°S, 17°W

7. Aby przejechać z punktu A o współrzędnych 20°S i 40°E do punktu B, którego współrzędne wynoszą 0° i 60°E, należy się udać w kierunku zbliżonym do (0-1)

A. NE.
B. NW.
C. SE.
D. SW.

8. Na podstawie mapy zaznacz poprawne zakończenie zdania. Podczas pierwszej wyprawy dookoła świata dowodzonej przez Ferdynanda Magellana, a po jego śmierci przez Sebastiana Elcano, do Europy wrócił tylko statek „Victoria", na którym żeglarze (0-1)

A. dwukrotnie przepłynęli równik.
B. opłynęli Przylądek Igielny i Przylądek Dobrej Nadziei.
C. przepłynęli przez Kanał Panamski z Atlantyku na Pacyfik.
D. przekroczyli umowną linię zmiany daty z zachodu na wschód.

źródło: wikipedia.pl

9. Które ze wskazanych zjawisk atmosferycznych nie należy do osadów? (0-1)

A. szron
B. szadź
C. gołoledź
D. mżawka

10. Charakterystyczny dla ukształtowania powierzchni Polski jest pasowy układ rzeźby terenu. Pas kotlin jest położony między (0-1)

A. pasem wyżyn a pasem gór.
B. pasem nizin a pasem wyżyn.
C. pasem pojezierzy a pasem nizin.
D. pasem pobrzeży a pasem pojezierzy.

11. Skreśl w poniższym tekście błędne wyrazy, pozostawiając tylko po jednym poprawnym określeniu w każdym fragmencie wyróżnionym kursywą. (0-3)

Mapy poziomicowe pokazują ukształtowanie terenu przedstawione za pomocą linii zwanych ***izohietami / izobarami / izohipsami***. Aby ułatwić użytkownikom czytanie mapy i rozpoznawanie zróżnicowanych form rzeźby, na mapę poziomicową możemy nałożyć kolory – w ten sposób powstaje barwna mapa ***hipsograficzna / hipsometryczna / topograficzna***. Na takiej mapie najciemniejszym odcieniem barwy zielonej zaznacza się obszary ***kotlin / depresji / lasów***.

12. Oceń prawdziwość poniższych zdań, wpisując P – jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli uznasz, że zdanie jest fałszywe. (0-3)

A.	Im większa skala, tym dokładniejsza jest mapa danego obszaru (zawiera więcej treści).	
B.	Na jednej mapie skala może być różna w różnych punktach mapy.	
C.	Odległość na mapie między dwoma wybranymi punktami maleje wraz ze zwiększaniem skali mapy.	

13. Oblicz rozciągłość równoleżnikową Oceanii na podstawie podanych informacji. (0-1)

Długość geograficzna najdalej na zachód leżącego punktu tego regionu (wyspa Salawati): 131°E.

Długość geograficzna najdalej na wschód leżącego punktu tego regionu (wyspa Sala y Gomez): 105°W.

Rozciągłość równoleżnikowa Oceanii wynosi …… °.

14. Dopisz do podanych informacji dzień, którego dotyczy opis. Nazwy dni zgodne z terminologią dla półkuli północnej (w tym Polski) wybierz spośród następujących: przesilenie letnie, przesilenie zimowe, równonoc wiosenna, równonoc jesienna. (0-3)

A. W tym dniu Słońce góruje w zenicie na zwrotniku Raka. ……

B. Do tego dnia długość nocy na półkuli północnej rośnie, a po tym dniu – maleje. ……

……..

C. W tym dniu promienie słoneczne padają na równik pod kątem prostym, a na półkuli południowej zaczyna się jesień. ……

15. Oceń prawdziwość poniższych zdań, wpisując P – jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli uznasz, że zdanie jest fałszywe. (0-3)

A.	Do czynników kształtujących krajobraz nadmorski należą między innymi wiatry, prądy przybrzeżne oraz falowanie.	
B.	Wśród form rzeźby polodowcowej na północy Polski są między innymi liczne jeziora, z których dwa największe to Śniardwy i Hańcza.	
C.	W krajobrazie nizin polskich dominowały niegdyś gęste lasy, których pozostałością jest na przykład Puszcza Knyszyńska w Kotlinie Warszawskiej.	

16. Dopisz do podanych atrakcji turystycznych nazwy miast, w których można je obejrzeć. Wybierz spośród następujących: Opole, Katowice, Gdańsk, Poznań, Wrocław, Warszawa. (0-2)

A. Hala widowiskowo-sportowa „Spodek” - ……

B. Pałac Kultury i Nauki - ……

C. Renesansowy ratusz z koziołkami na wieży zegarowej - ……

D. Muzeum Polskiej Piosenki - ……

E. Brama Żuraw ze średniowiecznym dźwigiem portowym - ……

17. Uzupełnij luki w tekście. (0-2)

Wilgotne lasy równikowe rozciągają się po obu stronach równika w strefie klimatów …….. . Klimat ten charakteryzuje się wysokimi temperaturami powietrza przez cały rok oraz obfitymi opadami deszczu. Występujące tu prawie codziennie popołudniowe intensywne opady nazywamy deszczami …… . Do rdzennych ludów żyjących w tych lasach należą zróżnicowane grupy Indian zamieszkujących Nizinę …… w Ameryce Południowej, a także wyróżniający się niewysokim wzrostem Pigmeje w Kotlinie Kongo na kontynencie …… .

18. Przyporządkuj podane informacje dotyczące dwóch stref roślinnych: sawanny i stepu, wpisując odpowiednie litery we właściwych oknach tabelki. (0-2)

A. Dwie pory roku: jedna gorąca, prawie bezchmurna i sucha, druga nieco chłodniejsza i deszczowa.
B. Liczne mieszkające w norach małe ssaki, takie jak susły, bobaki, pieski preriowe i chomiki.
C. Bezdrzewna formacja roślinna, którą porastają głównie trawy i inne rośliny zielne.
D. Nieliczne pojedyncze drzewa (baobaby, akacje) lub grupy drzew ciągnące się wzdłuż dolin rzecznych.
E. Cztery pory roku: długa, mroźna zima, krótka wiosna, ciepłe i wilgotne lato oraz krótka jesień.
F. Duże ssaki roślinożerne – między innymi antylopy, zebry, bawoły, słonie i żyrafy.

Cechy sawanny	Cechy stepu

19. Uzupełnij zdanie. (0-1)

Po przestawieniu zegarków (zmianie czasu) od najbliższej niedzieli przez około pół roku czas urzędowy w Polsce będzie o …… godzinę (godziny) …… od czasu uniwersalnego.

Brudnopis (zapisy w brudnopisie nie są sprawdzane)